

УДК 378.147:81'243:004.738.5
DOI 10.32999/ksu2413-1865/2019-87-17

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В СУЧАСНИХ НЕЛІНГВІСТИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Бурмакіна Н.С., к. пед. н.,
старший викладач кафедри іноземних мов
Житомирський національний агроекологічний університет
burmakinanatalia@gmail.com

Цифрові технології стали невід'ємною частиною життя сучасної молодшої людини. У статті розглянуто ефективність застосування інтернет-технологій під час формування іншомовної мовленнєвої компетентності студентів нелінгвістичних закладів вищої освіти, проаналізовано роль сучасного викладача. Запропоновано види роботи із застосуванням інтернет-технологій.

Ключові слова: *інтернет-технологія, цифровий абориген, мовленнєва компетентність.*

Цифровые технологии стали неотъемлемой частью жизни современного молодого человека. В статье исследована эффективность применения интернет-технологий при формировании иноязычной речевой компетентности студентов нелингвистических высших учебных заведений, проанализирована роль современного преподавателя. Предложены элементы работы с применением интернет-технологий.

Ключевые слова: *интернет-технология, цифровой абориген, речевая компетентность.*

Burmakina N.S. THE EFFICIENCY OF INTERNET-BASED TECHNOLOGIES FOR FOREIGN LANGUAGE LEARNING AT CONTEMPORARY NON-LINGUISTIC INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION

Contemporary learners at institutions of higher education belong to the group of digital natives. This group has special characteristics because its representatives use digital technologies in all spheres of their everyday life and feel comfortable in online spaces. As a consequence, the question that comes up is whether it is possible to use Internet-based technologies for learning, in particular, for foreign language learning. Foreign language is one of the obligatory disciplines at non-linguistic institutions of higher education of Ukraine; furthermore, it is obligatory as the entrance exam for master's degree programme. The application of Internet-based technologies requires new approaches and methods of teaching and implies a certain change in teacher's role toward the role of facilitator and motivator. The article considers the advantages of application of Internet-based technologies for effective foreign language learning: large quantity of authentic materials, including dictionaries, encyclopedias; real communication environment; opportunity to learn the culture of a foreign country (socio-cultural effect). Internet-based technologies can attract students' attention toward foreign language learning; motivate them especially in case of integration of language constituent and professional one. Different ways of application of Internet-based technologies for students' professional training at non-linguistic institution of higher education have been presented in the article.

Key words: *Internet-based technology, digital native, speech competence.*

Постановка проблеми. Останні десятиріччя характеризуються стрімким розвитком цифрових технологій, які стали невід'ємною частиною повсякденного життя кожної людини. Особливого поширення цифрові технології набули в середовищі молодих людей, яких відносять до так званої категорії «цифрових аборигенів». У цьому контексті постає питання можливості та доречності використання цифрових технологій у навчанні, зокрема під час вивчення іноземних мов у нелінгвістичних закладах вищої освіти, студенти яких у своїй більшості належать до вищезгаданої категорії. Одним з аспектів цієї проблеми є дослідження особливостей роботи викладача зі студентами за умови сьогодення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема використання цифрових технологій під час вивчення іноземних мов є відносно новою для наукової педагогічної літератури України, проте можна виокремити коло науковців, які займалися її дослідженням, а саме: О.І. Зелінська, О.А. Зимовець, В.В. Жуковська, С.С. Микитюк. З-поміж іноземних авторів, що розглядали проблему, є такі науковці: К. Ванг (Wang C.), Р. Лаббас (Labbas R.), М. Пренський (Prensky M.), Л. Вінстед (Winstead L.), А. Шабан (Shaban A.), та інші.

Постановка завдання. Дослідити ефективність застосування інтернет-технологій для формування іншомовної мовленнєвої компетентності сучасних студентів нелінгві-

стичних закладів вищої освіти, а також особливості роботи викладача іноземної мови за нових умов.

Виклад основного матеріалу дослідження. У 2001 році М. Пренський (Prensky M.) вперше застосував термін «цифрові аборигени» для опису студентів, які є «носіями цифрової мови комп'ютерів, відеоігор та Інтернету», тих же, хто «не народився в цифровому світі, але пізніше захопилися і прийняли більшість аспектів нової технології», порівняв із «цифровими іммігрантами» [1]. У подальших дослідженнях науковці виокремлюють такі характеристики цифрових аборигенів, яких також називають «поколінням Z» (Kathleen A.J. Mohr, Eric S. Mohr): вони постійно у взаємодії з онлайн-світом; відчувають себе комфортно в онлайн-просторах; мають багато друзів у соціальних мережах (включаючи людей, яких вони ніколи не зустрічали особисто); діляться фотографіями та відео зі своїми друзями по всьому світу; мають тенденцію приділяти увагу одночасно декільком речам; покладаються на онлайн-простори для пошуку всієї необхідної інформації; отримують та обробляють інформацію швидкими темпами; зорієнтовані на співпрацю [2].

Саме тому перед сучасними науковцями-педагогами постає доречне запитання: яким чином використати сучасні технології під час формування компетентностей майбутнього фахівця, до числа яких входить й іншомовна мовленнєва, що полягає у сформованості вмінь та навичок користування мовною компетентністю в усній чи писемній формі, в конкретних мовленнєвих ситуаціях із певною метою [3].

Соціальне і культурне значення іноземної мови важко переоцінити в період розбудови нашої держави, адже вона дедалі активніше набуває статусу соціально-економічного і політичного механізму порозуміння між різними представниками світової спільноти в різноманітних сферах життєдіяльності. Сьогодні вивчення іноземних мов сприяє: ознайомленню з новими технологіями, науковими гіпотезами і тенденціями, видатними інноваціями в галузі науки і техніки; встановленню контактів з іноземними фірмами, підприємствами, навчальними закладами; підвищенню рівня професійної компетентності фахівців [4]. Відповідно, вивчення дисципліни «Іноземна мова» в нелінгвістичних закладах вищої освіти входить до переліку обов'язкових предметів, а також до переліку предметів за вибором студентів на старших курсах. Зовнішнє незалежне оцінювання з іноземної мови або іспит е

обов'язковою умовою вступу до магістратури з будь-якої спеціальності.

Згадані раніше характеристики нового покоління студентів передбачають необхідність змін до підходів та методів навчання, принципів роботи викладача в закладах вищої освіти, головний з яких – ідея співпраці. При цьому роль викладача в навчальному процесі не можна нівелювати. Адже навіть застосування новітніх методів навчання, близьких сучасній молоді, передбачає грамотну та коректну допомогу викладача (численні дослідження іноземних авторів доводять, що студенти впевнено використовують інтернет-технології в повсякденному житті та недооцінюють їхній потенціал у навчанні).

Викладач сьогодні «виступає як координатор, мотиватор» [5], при цьому головною його метою є формування прагнення у студента до подальшого самовдосконалення та самоосвіти. Викладач повинен зрозуміти, що за «нової ери в освіті – викладання та навчання інтегруються» [6]. Особистими якостями ефективного сучасного викладача повинні бути «не лише академічні навички, але й навички комунікації, роботи менеджера, який вміє працювати у складі команди» [5].

Іноземні науковці надають такі рекомендації викладачу щодо роботи за умови застосування інтернет-технологій:

– Дайте вибір і відчуття свободи студентам, якщо це можливо, але будьте готові дати поради.

– Поясніть, яким чином виконання завдань може допомогти у спеціальності (окреслить короткострокові та довгострокові переваги).

– Роз'ясніть принципи роботи в групі; індивідуальні обов'язки кожного студента та значення його здобутків для вирішення спільної проблеми.

– Сприяйте інформаційній грамотності студентів; допоможіть обрати та критично споживати ресурси в Інтернеті; вкажіть надійні джерела та модель для аналізу, узагальнення та синтезу змісту інформації [7].

Необхідно зазначити, що використання інтернет-технологій під час вивчення іноземної мови все ще залишається малопоширеним в Україні, хоча має позитивний відгук у науковців за кордоном. Студенти використовують портативні комп'ютери для групових проєктів, презентацій та демонстрацій в аудиторії. Застосовуючи Документи Google, студенти та викладачі можуть редагувати один і той же документ в Інтернеті одночасно або асинхронно, заощаджуючи час, енергію та усуваючи

необхідність фізичних зустрічей. Завдяки доступності мобільних камер студенти створюють фільми і драми. Програмне забезпечення для редагування відео дозволяє створювати аудіо-, відеоанімації. Різноманітні веб-сайти та програмне забезпечення дозволяють студентам навіть стати 3D-персонажами [8].

Інноваційні цифрові пристрої та платформи вдосконалюють навчання та вивчення іноземної мови в аудиторії, а також створюють нові простори за її межами [8].

Іноземні науковці вважають, що перевагами інтеграції інтернет-технологій у процес вивчення іноземної мови є:

1. Забезпечення викладачів і студентів широким спектром автентичних матеріалів (довідкові джерела, онлайн-словники, енциклопедії, газети, огляди журналів), що сприяє навичкам читання.

2. Широкий спектр засобів та методів розвитку мовних навичок. (Спеціальні програми можуть завантажуватись для вдосконалення навичок мовлення, читання та письма. Використання інтернет-технологій як засобу навчання іноземної мови підвищує комунікативні здібності студентів, розміщуючи їх у реальному мовному середовищі спілкування, де вони можуть обмінюватися повідомленнями один з одним іноземною мовою, а також безпосередньо з носіями мови.)

3. Поява радикально нового підходу до вивчення іноземної мови – викладання та навчання на відстані.

4. Наближення до культури країн, мова яких вивчається, оскільки вивчення іноземної мови є складним соціально-культурним явищем.

5. Мотивація досягнення фахових цілей у навчанні. Доведено, що студенти, які використовують Інтернет з метою навчання, є більш активними та продуктивними, ніж ті, хто цього не робить [9].

На нашу думку, застосування інтернет-технологій під час вивчення іноземної мови в нелінгвістичних закладах вищої освіти України має потужний освітній потенціал. Інтернет-технології – ефективний спосіб доповнення аудиторної роботи, спосіб перевірки самостійної роботи студентів та навіть захопливий цікавий елемент контрольної роботи.

Застосування інтернет-технологій за достатнього рівня володіння іноземною мовою має вагомий потенціал для розвитку фахівця, адже «дозволяє шукати матеріали в мережі Інтернет для дослідницької роботи; отримувати інформацію про конференції, конкурси і гранти; надсилати заявки, доповіді на конференції; публікува-

ти результати дослідних робіт; взаємодіяти з центрами, що організують дослідницьку діяльність; листуватися з однодумцями в інших містах і країнах» [10].

Видами застосування інтернет-технологій для вдосконалення мовленнєвої компетентності можуть бути: форуми (наприклад, проведення обговорення іноземною мовою теми фахового спрямування, включаючи використання коментарів); блоги (наприклад, презентація власного аспекту дослідження теми фахового спрямування або залучення до обговорення такої теми; соціальні мережі, такі як Facebook (наприклад, розміщення повідомлення іноземною мовою з проблеми фахового спрямування); Skype (наприклад, підготовка спільного фахового дослідження іноземною мовою; на старших курсах можна задіяти обговорення вузької фахової теми безпосередньо з носіями мови).

Погоджуючись із думкою іноземних науковців [11], застосування добре відомих сучасній молоді вищезгаданих типів інтернет-технологій під час вивчення іноземної мови в нелінгвістичних закладах вищої освіти України має такі переваги:

– робить обмін знаннями легким і ненав'язливим;

– полегшує спілкування, обмін інформацією та сприяє онлайн-соціалізації; користувачі можуть легко ділитися своїми думками, шукати інші погляди на вирішення проблеми;

– допомагає аргументації та моніторингу власних результатів;

– переносить акцент з навчання на співпрацю, при цьому навчає толерантному ставленню до думки інших, до критики;

– мотивує подальший інтерес до навчання;

– надає можливість педагогу контролювати прогрес групи, оцінити якісний рівень сформованості мовленнєвої компетентності кожного представника групи, мотивувати студентів до подальшого навчання та самовдосконалення.

Висновки з проведеного дослідження. Застосування інтернет-технологій у навчанні є надзвичайно актуальною темою за сучасних умов. Позитивний досвід використання цих технологій на заняттях з іноземної мови за кордоном доводить їхню ефективність під час формування мовленнєвої компетентності студентів. Використання таких технологій у нелінгвістичних закладах вищої освіти формує не лише інтерес до іноземної мови у майбутнього фахівця, але й розвиває його інтерес до вузької фахової проблематики, налаштовуючи на співпрацю з іншими фахівцями галузі.

Перспективою подальших досліджень є розроблення та планування завдань застосування інтернет-технологій для роботи зі студентами різноманітних спеціальностей нелінгвістичних закладів вищої освіти України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Prensky M. Digital Natives, Digital Immigrants. *On the Horizon*. 2001. Vol. 9. № 5 October. URL: <https://www.marcprensky.com/writing/Prensky%20-%20Digital%20Natives,%20Digital%20Immigrants%20-%20Part1.pdf> (дата звернення: 10.01.2019).
2. Franco Claudio de Paiva. Understanding Digital Natives' Learning Experiences. 2013. URL: http://www.scielo.br/scielo.php?pid=S1984-6398201300500001&script=sci_abstract (дата звернення: 10.01.2019).
3. Білогорка М., Мороз Т. Шляхи формування мовної компетентності особистості: науково-методичний підхід. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2015. Вип. 11. С. 222–228.
4. Ванівська О. Шляхи підвищення рівня вивчення іноземних мов у технічному вищому навчальному закладі. *Людинознавчі студії. Педагогіка*. 2014. Вип. 29 (2). С. 31–40.
5. Chan Y.M., Song Sook Yee H. Classroom Conduct for Digital Natives Learning in Higher Educational Settings. *Proceedings of the 2nd International Conference of Teaching and Learning (ICTL 2009) INTI University College, Malaysia*. URL: [https://my.laureate.net/Faculty/docs/Faculty%20Documents/INTI%20Conferences/Parallel%20Sessions%205/5B/5B-02-P114%20\(Malaysia\).pdf](https://my.laureate.net/Faculty/docs/Faculty%20Documents/INTI%20Conferences/Parallel%20Sessions%205/5B/5B-02-P114%20(Malaysia).pdf) (дата звернення: 10.01.2019).
6. Labbas R., Shaban A. Teacher Development in the Digital Age. *Teaching English with Technology*. 2013. Vol. 13. Issue 3. P. 53–64.
7. Mohr Kathleen A.J., Mohr Eric S. Understanding Generation Z Students to Promote a Contemporary Learning Environment. *Journal on Empowering Teaching Excellence*. 2017. Vol. 1. URL: <https://digitalcommons.usu.edu/jete/vol1/iss1/9/> (дата звернення: 10.01.2019).
8. Wang C., Winstead L. The Handbook of Research on Foreign Language Education in the Digital Age. 2016. 460 p.
9. Pema O. Foreign Language Teaching in the Net Generation – An Analytical Examination of Contemporary Studies and Attitudes. *European Journal of Social Sciences. Education and Research*. 2015. Vol. 2. Issue 1. P. 176–182.
10. Постернак Н.О. Використання інтернет-технологій у роботі викладача вищого навчального закладу. *Young Scientist*. 2017. № 4 (44). С. 425–428.
11. Mondahl M., Svendsen L. Tools for Teaching the “Digital Natives”. 2011. URL: https://www.researchgate.net/publication/233399661_Tools_for_Teaching_the_Digital_Natives (дата звернення: 10.01.2019).

REFERENCES:

1. Prensky M. (2001) Digital Natives, Digital Immigrants. *On the Horizon*. Vol. 9. № 5 October. URL: <https://www.marcprensky.com/writing/Prensky%20-%20Digital%20Natives,%20Digital%20Immigrants%20-%20Part1.pdf> (related to: 10.01.2019).
2. Franco Claudio de Paiva. (2013) Understanding Digital Natives Learning Experiences. URL: http://www.scielo.br/scielo.php?pid=S1984-6398201300500001&script=sci_abstract (related to: 10.01.2019).
3. Bilohorka M., Moroz T. (2015) Shliakhy formuvannia movnoi kompetentnosti osobystosti: naukovo-metodychnyi pidkhid [Ways of forming the language competence of the individual: a scientific methodological approach]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk* [Relevant Issues of Humanitarian Sciences]. Vyp. 11. S. 222–228. [in Ukrainian]
4. Vanivska O. (2014) Shliakhy pidvyshchennia rivnia vuvchennia inozemnykh mov u tekhnichnomu vyshchomu navchalnomu zakladi [Ways to improve the level of studying foreign languages at a technical higher education institution]. *Liudynoznavchi studii. Pedagogika* [Human Studies. Pedagogy]. Vyp. 29 (2). S. 31–40. [in Ukrainian]
5. Chan Y.M., Song Sook Yee H. (2009) Classroom Conduct for Digital Natives Learning in Higher Educational Settings. *Proceedings of the 2nd International Conference of Teaching and Learning (ICTL 2009) INTI University College, Malaysia*. URL: [https://my.laureate.net/Faculty/docs/Faculty%20Documents/INTI%20Conferences/Parallel%20Sessions%205/5B/5B-02-P114%20\(Malaysia\).pdf](https://my.laureate.net/Faculty/docs/Faculty%20Documents/INTI%20Conferences/Parallel%20Sessions%205/5B/5B-02-P114%20(Malaysia).pdf) (related to: 10.01.2019).
6. Labbas R., Shaban A. (2013) Teacher Development in the Digital Age. *Teaching English with Technology*. 2013. Vol. 13. Issue 3. P. 53–64.
7. Mohr Kathleen A.J., Mohr Eric S. (2017) Understanding Generation Z Students to Promote a Contemporary Learning Environment. *Journal on Empowering Teaching Excellence*. Vol. 1. URL: <https://digitalcommons.usu.edu/jete/vol1/iss1/9/> (related to: 10.01.2019).
8. Wang S., Winstead L. (2016) The Handbook of Research on Foreign Language Education in the Digital Age. 460 p.
9. Pema O. (2015) Foreign Language Teaching in the Net Generation – An Analytical Examination of Contemporary Studies and Attitudes. *European Journal of Social Sciences. Education and Research*. Vol. 2. Issue 1. P. 176–182.
10. Posternak N.O. (2017) Vykorystannia internet-tekhnologii u roboti vykladacha vyshchoho navchalnoho zakladu [Use of Internet technologies in the work of a teacher of a higher educational institution]. *Young Scientist*. № 4 (44). S. 425–428. [in Ukrainian]
11. Mondahl M., Svendsen L. (2011) Tools for Teaching the “Digital Natives”. URL: https://www.researchgate.net/publication/233399661_Tools_for_Teaching_the_Digital_Natives (related to: 10.01.2019).